

**Bilkent
Üniversitesi**

Dergi Bilkent

Sayı : 13

ISSN 1305-5178

Mayıs 2010

Bilkent Üniversitesi Adına Sahibi

Prof. Dr. Kürşat Aydoğan

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ve Editör

Prof. Dr. Orhan Aytür

Yayın Yönetmenleri

Levent Başara

Burak Tokcan

Bilkent Üniversitesi

Rektörlük 06800

Bilkent, Ankara

Telefon : (312) 290 24 26

Faks : (312) 266 41 91

E-posta : dergi@bilkent.edu.tr

İnternet : www.bilkent.edu.tr

Tasarım ve Baskı

A4 Ofset Matbaacılık

San. ve Tic. Ltd. Şti.

Oto Sanayi Sitesi, Yeşilce Mah.

Donanma Sok. No: 16

34418 Kağıthane / İstanbul

Telefon : (212) 281 64 48 pbx

Faks : (212) 269 53 27

E-posta : info@a4ofset.com

Bilkent Üniversitesi Yayın Birimi tarafından

hazırlanan Dergi Bilkent yılda iki kez yayımlanır.

Üniversitenin mezun kimlik kartı

sahiplerine ücretsiz olarak gönderilir.

İçindekiler

2 tercihler

Prof. Dr. Ali Doğramacı

4 portre

İhsan Doğramacı

22 hocabey'i uğurlarken

28 üniversiteden haberler

34 hastane işletmeciliği

İktisat Bölümü Mezunu Sinan Şanvar

38 sahne ve set tasarımı

*İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
Mezunu M. Sıla Karakaya*

42 bilkent'ten sonra

46 bilkent senfoni'den haberler

48 bilkent senfoni orkestrası 2010 programı

49 mezunlardan haberler

56 sınıf haberleri

Saygıyla anıyoruz.

Tercihler

Prof. Dr. Ali Doğramacı

İktisatçıların "revealed preference" (açığa çıkmış tercih) terimi, bana insanların tercihlerinin gerçek hayatta yaptıklarından yola çıkarak belirlenmesini çağrıştırıyor. Konuşmalarımızda arzularımızın ve hedeflerimizin neler olduğunu açıkladığımızı zannetsek bile, esas tercihlerimizin muhasebesinin gerçekten yaptıklarımıza dayanması gerektiğini düşünüyorum. Örneğin, varlıklı bir ailenin çocuğu rahat yaşam koşullarını bırakıp köyleri dolaşmaya başlarsa, tercihini yaptıkları ile sergilemiş olur.

1938 yazında İstanbul Tıp Fakültesi'nden yeni mezun olmuş 23 yaşındaki İhsan Doğramacı, Manisa Valisi Lütü Kırdar'ın konağında yemek yerken, çocuk hekimi Profesör Albert Eckstein ile tanışıyor. Almanya'daki Nazilerden kaçan Eckstein ailesi Ankara'ya taşınmış ve Numune Hastanesi'nde çalışmaya başlamış. Yazın eşi ile beraber kendilerine kucak açan Türkiye'nin köylerindeki çocuk sağlığı koşullarını incelemeye karar veriyorlar; ancak Türk vatandaşı olamadıklarından, gittikleri her ilde önce validen izin istemeleri gerekiyor. Manisa'da da Lütü Kırdar onlara izin vermekle kalmıyor, Eckstein ve eşini evine yemeğe davet ediyor. Almanca ve İngilizcesi mükemmel olan İhsan Doğramacı yemekte tanıştığı Almanlara gönüllü olarak katılıp, onlara hem hekim hem de tercüman olarak hizmet verebileceğini söylüyor. O yaz, köy hayatı ile bu şekilde tanışan genç İhsan, doğan her üç bebekten birisinin erken yaşta öldüğünü gözlemliyor ve ihtisasını çocuk hekimliği alanında yapmaya karar veriyor.

Üniversitelerden mezun olan gençlerimizin, maddi bir karşılık beklemeden, kısa bir süre için bile olsa az gelişmiş yörelere gitmeleri bir tercih meselesidir. Bu tür tercihlerin arkasında yatan değer ölçülerini "revealed preference" çerçevesinde değerlendirmek kendimizi de, başkalarını da tanımaya yarayabilir; hayatımızın şekillenmesini bile etkileyebilir.

1938'den 65 sene sonra Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Uluslararası Pediatri Kurumu (IPA) bir kitap yayımladı (Türmen ve Schaller, 2003). İhsan Doğramacı'nın çocuk hekimliğini seçmesinin 65. yıldönümü dolayısıyla yayımlanan bu kitap, bir yaşam boyu yapılan birçok tercihi sergilemesi bakımından da ilginçtir. Kitabın 61. sayfasında başlayan bölüm, 2002 yılının Ocak ayında İhsan ve Ayser Doğramacı'nın Kabil'deki toplantılarını anlatıyor. Ankara'daki rahat ve güvenli ortamda çalışmalarını yürütmek varken, 87 yaşındaki bir insanın savaş koşullarındaki Afganistan'a gitmesinin ne gereği olabilirdi? O tarihte Kabil havaalanı problemlili bir yerd. Radarları çalışmıyordu. Pilotun piste inişi "göz kararı" ile yapılabilirdi. Havayolu şirketleri oraya uçmuyordu. Ancak özel olarak kiralanan uçaklarla, risk nedeni ile çok yüksek sigorta primleri ödenerek gidilebiliyordu. İşte bu şartlarda İhsan ve Ayser Doğramacı, yanlarına Hacettepe Hastanesi'nin hekimleri ile Tepe İnşaat'ın yöneticilerini alarak Kabil'e gittiler. Şehrin en lüks otelinde kalanlar, sabahları tıraş olmak için otelin bodrumundaki saunaya iniyorlardı; zira akan yegâne su oradaydı. İhsan ve Ayser Doğramacı Türk Büyükelçiliği rezidansına yerleştiler. Doğramacı ve ekibi her gün Afganistan'ın bakanları, Kabil Üniversitesi'nin rektörü ve hastane yöneticileri ile görüştü ve oraya yapacakları yardımlar bu şekilde belirlendi.

Uzun yaşamının iki ucundan birer kesitle örneklemeye çalıştığım babamın hayatını, yaptıklarını ve tercihlerini daha kapsamlı bir şekilde yazan kitaplardan bazılarını aşağıda, kaynakça bölümünde sunuyorum. Bu kısa yazının ana konusu olan tercihler, her birimiz için yaşamımızın ayrılmaz parçalarıdır. Hayatın akışını olurluna bırakmak, bunun ötesinde bir şey yapmamak da bir tercihtir. Genelde bu seçeneğe yönelmenin kolay olduğunu biliyoruz. Ancak, başka seçeneklerin de olduğunu ne kadar çok düşünürsek ve aklımızdan geçenleri gerçekten uygularsak hem yaşamımıza daha büyük anlam katabiliriz hem de başkalarının yaşamlarına yeni renkler sunabiliriz, İhsan Doğramacı'nın yaptığı gibi.

Kaynakça

- Akman, Muvaffak, Yaşantımda Hacettepe ve Sonrası: Bir Emekli Rektörün Anıları, Meteksan, Ankara, 1997.
- Ertuğ, Celal, Türkiye'de ve Dünyada İhsan Doğramacı Olayı, Komat Matbaacılık, İstanbul, 1996.
- Okyay, Erdoğan, İhsan Doğramacı ve Çağdaş Üniversite, Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, Ankara, 2006.
- Özsoylu, Şinasi, İhsan Doğramacı ile 40 Yıl, Özkan Matbaacılık, Ankara, 1995.
- Phillips, Horace, İhsan Doğramacı: A Remarkable Turk, Wilton 65, Windsor, 1997.
- Türmen, T. ve J. Schaller, Children in His Heart, Youth in His Mind, Wilton 65, Windsor, 2003.
- Yurdakök, Murat ve Gülsev Kale, Hocabey ile Anılar, Alp Ofset Matbaacılık, Ankara, 2008.
- Yurdakök, Murat, History of Hacettepe, Katkı, Ankara, 1984.
- Yurdakök, Murat, Gecekondu Üniuersiteye Hacettepe Çocuk Hastanesi Tarihi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 1992.

portre

İhsan Doğramacı
(1915 - 2010)

İhsan Doğramacı, Erbil İlkokulu son sınıf öğrencisi

İhsan Doğramacı'nın Hayatı

İhsan Doğramacı, bundan 95 yıl önce, o zamanlar Osmanlı İmparatorluğu'nun parçası olan Kuzey Irak'ta, Erbil'de doğdu. Nüfuzlu bir Türkmen ailesinin oğlu olan İhsan'ın babası Doğramacızade Ali Paşa, Erbil'in belediye başkanıydı. Annesi İsmet Hanım, uzun yıllar Osmanlı Meclis-i Mebusanı'nda Kerkük mebusu olarak görev yapmış Kırdarzade Mehmet Ali Bey'in kızıydı.

16 Nisan 1942

İhsan ve Ayser Doğramacı, çocukları Ali ve Şermin ile (Osman, Türkiye'ye dönüşlerinden sonra dünyaya geldi.)

Dedesi, Osmanlı Meclis-i Mebusanı Azası Mehmet Ali Bey

Babası, Emirü'l-ümera Doğramacızade Ali Paşa

Annesi, Kırdarzade İsmet Hanım

İhsan Doğramacı, Kuzey Irak'ta Erbil Kalesi içindeki bir evde doğdu

İhsan ve Ayser Doğramacı, çocukları Ali, Şermin ve Osman ile

İhsan Doğramacı, 1942 yılında Ayser Süleyman'la evlendi. Ayser Hanım, Osmanlı Sadrazamı Mahmut Şevket Paşa'nın yeğeni ve Osmanlı Ordusu Müşiri Dağıstanlı Mehmet Fazıl Paşa'nın torunudur. Babası Hikmet Süleyman Bey 1930'larda Irak başbakanı olarak görev yapmıştı. Ayser ve İhsan Doğramacı'nın üç çocuğu oldu: Şermin, Ali ve Osman.

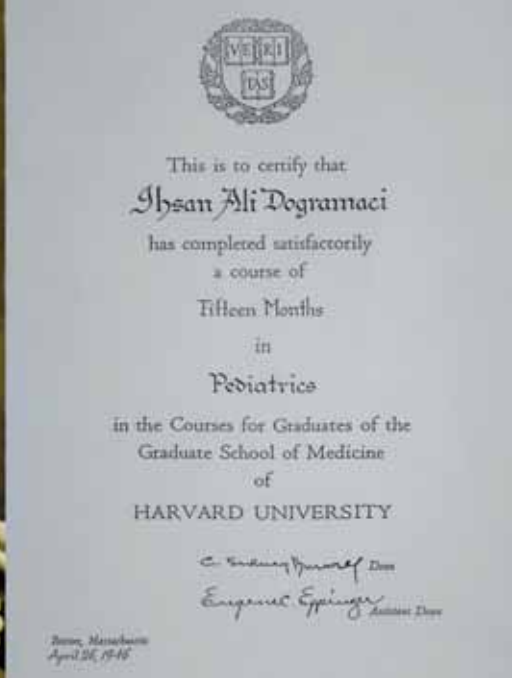
Ailevi değerleri, Doğramacı'nın yaşamında her zaman önemini korudu. Bununla birlikte, seçtiği meslek onu Erbil'den uzağa, zengin bir toprak sahibinin geleneksel uğraşlarının ötesine taşıdı.

İstanbul Tıp Fakültesi mezuniyeti (1938)

Harvard Üniversitesi'nde pediatri eğitimi (1946)

Erbil'deki Türkçe ilköğreniminin ardından Beyrut Amerikan Koleji'ni ve İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirdi. Ankara'da, Profesör Albert Eckstein'in yanında pediatri uzmanı olduktan sonra, ABD'de Harvard Üniversitesi'nde ve St. Louis'teki Washington Üniversitesi'nde araştırma görevlisi olarak çalıştı.

1947 yılında ailesiyle birlikte Ankara'ya yerleşti. ABD'de incelediği kâr amacı gütmeyen özel yükseköğretim kurumlarına benzer yapıdaki üniversitelerin Türkiye'de oluşturulmasını daha o yıllarda planlamaya başladı.

Genç çocuk hekimi, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde hızlı bir mesleki ve akademik gelişme göstererek 1955 yılında pediatri profesörü unvanını aldı. Aynı yıl, Ankara'nın yoksul bir semtinde Ankara Üniversitesi'ne

bağlı Çocuk Sağlığı Enstitüsü'nü kurdu. 1961 yılına kadar bu enstitüye Türkiye'nin ilk Hemşirelik, Beslenme ve Diyetetik, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon ve Tıbbi Teknoloji Yüksekokulları'nı ekledi. Ardından, aynı üniversitede ikinci bir tıp fakültesi olarak Hacettepe Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesi'ni ve Dış Hekimliği Yüksekokulu'nu kurma çalışmalarına başladı.

Doğramacı, 1963-1967 yılları arasında önce Ankara Üniversitesi Rektörlüğü, ardından Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanlığı görevlerinde bulundu.

1967 yılında Hacettepe Tıp Fakültesi ile Çocuk Sağlığı Enstitüsü'ne bağlı yüksekokulları birleştirerek yeni bir üniversite oluşturdu: Hacettepe Üniversitesi. 1975 yılına dek, bugün Türk yükseköğretiminde çok önemli bir yere sahip

olan bu üniversitenin rektörlüğünü yürüttü. Rektörlük süresi bittiğinde, Paris Descartes Üniversitesi'ne pediatri profesörü olarak atanma teklifini kabul etti.

1980 yılında, ülkemizdeki yükseköğretim sistemini düzenleyecek yeni bir yasanın hazırlıklarına danışmanlık yapmak üzere Türkiye'den davet aldı. Onun yükseköğretim reformu önerileri arasında, doğrudan Cumhurbaşkanlığı'na bağlı bir Yükseköğretim Kurulu'nun oluşturulması da bulunuyordu. İhsan Doğramacı, 1981 yılı sonunda bu kurulun ilk başkanı olarak atandı ve 1992'ye kadar bu görevi sürdürdü.

Reformun ardından, Türkiye'nin yükseköğretiminde önemli ilerlemeler kaydedildi. 1980 yılında yükseköğrenim çağındaki nüfusun yalnızca yüzde 6,3'ü yükseköğretim kurumlarına devam

İhsan Doğramacı, hocası Prof. Eckstein ve diğer asistan arkadaşları ile (1939)

Doçent İhsan Doğramacı (1949)

etmekteydi. Bu dönemde, Batı Avrupa'daki oran yüzde 32, komşu ülkelerden Suriye'de yüzde 14, Yunanistan ve Bulgaristan'da yüzde 22'ydi. Son 25 yılda Türkiye'de bu oran yüzde 38,2'ye çıkmıştır. Bilimsel dergilerde yayımlanmış makalelerin sayısına göre uluslararası araştırma sıralamasında ise Türkiye, aynı yıllar içinde 45. sıradan 18. sıraya yükselmiştir.

Doğramacı, Türkiye'de yükseköğretimin gelişmesine öncülük ederken uluslararası bir dil olan müziğin ve sanatın eğitimine de büyük önem verdi.

Vakıflar tarafından kâr amacı gütmeyen yükseköğretim kurumlarının açılabilmesi, 1982 Anayasası'yla hükme bağlandı. Doğramacı, 1984'te, ülkedeki vakıf üniversitelerinin ilki olan Bilkent Üniversitesi'ni kurdu ve üniversitenin Mütevelli Heyeti Başkanı oldu.

Bilkent Üniversitesi'ni, diğer vakıf üniversiteleri izledi. Bugün, Türkiye'de bulunan 139 üniversitenin 94'ü devlet üniversitesidir, 45'i ise vakıflarca kurulmuştur.

Doğramacı, Türkiye'de, aralarında Bilkent'in de bulunduğu birçok eğitim kurumu ve hastaneler açmış olan beş vakfın kurucusudur. Bunların dışında, Dünya Sağlık Örgütü'ne armağan edilmiş bir vakıf olan İhsan Doğramacı Aile Sağlığı Vakfı, 1983'ten bu yana aile sağlığı alanında çalışan başarılı isimlere ödüller vermektedir.

Gerçek bir dünya vatandaşı olan Doğramacı'nın bildiği yabancı diller arasında Almanca, Arapça, Farsça, Fransızca ve İngilizce bulunmaktadır.

İhsan Doğramacı, 1946'da, henüz 31 yaşındayken Dünya Sağlık Örgütü'nün kuruluşunda görev alma ve örgütün Anayasası'nı imzalama şansına sahip olmuştur. Dünya Sağlık Örgütü, Doğramacı'nın Türkiye'ye dönüşü sonrasında kendisinden dünyanın çeşitli bölgelerinde yeni tıp ve sağlık bilimleri okullarının kuruluşu ile ilgili danışmanlık yapmasını istemiştir. Doğramacı, Kanada'da Sherbrooke Üniversitesi'ne, Brezilya'da Brasília Üniversitesi'ne, Nijerya'da Ife'ye ve Kamerun'da Yaunde'ye bizzat giderek oralarda tıp merkezlerinin ve okullarının kurulmasına öncülük etmiştir.

İhsan Doğramacı, Dünya Sağlık Asamblesi'nde altı yıl boyunca Türk delegasyonunun başkanlığını yapmış, 1976'da Avrupa Bölgesi Ülkeleri başkanı ve Asamble'nin ikinci başkanı olarak görev almıştır. Sonraki yıllarda, Dünya Sağlık Örgütü Yönetim Kurulu üyeliğinin yanı sıra örgütün birçok danışma komitesinin üyeliklerinde bulunmuştur. Dünya Sağlık Örgütü, Doğramacı'nın hizmetlerinin takdiri olarak kendisini 1981'de Léon Bernard Vakfı Ödülü ve 1997'de "Herkes için Sağlık" Altın Madalyası ile onurlandırmıştır.

İhsan Doğramacı, Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Örgütü Anayasası'nı imzalararken, New York, Temmuz 1946

UNICEF'in Kurucu Genel Direktörü Maurice Pate ve eşi ile

Doğramacı'nın aktif olarak katkıda bulunduğu kurumlardan biri de uzun yıllar Yönetim Kurulu'nda görev yaptığı UNICEF'tir. Kurumun Program Komitesi'ne üç dönem, Yönetim Kurulu'na iki dönem başkan seçilmiştir. 1995 yılında UNICEF tarafından Maurice Pate Ödülü ile onurlandırılmıştır. Türkiye'de 1958-2003 yılları arasında UNICEF Millî Komitesi başkanlığını yürütmüş olan Doğramacı, 2003'ten sonra komitenin onursal başkanlığı görevine getirilmiştir.

İhsan Doğramacı, 1968 yılında, çocuk sağlığı alanında hizmet veren önemli bir kuruluş

olan Uluslararası Pediatri Kurumu başkanlığına seçilmiştir. Bu kurumda çeyrek yüzyıl boyunca başkan ve genel direktör olarak görev almış, 1992 yılında kurumun yaşam boyu onursal başkanı olmuştur.

Doğramacı, UNICEF Yönetim Kurulu başkanlığı sırasında Paris'teki Uluslararası Çocuk Merkezi'nin Danışma Kurulu üyesi olmuş, 1970'ten 1984'e kadar bu görevini sürdürmüştür. 50 yıllık varlığının ardından 1999'da feshedilen bu merkezi Ankara'ya taşıyarak 2006 yılına kadar başkanlığını bizzat yürütmüş, daha sonra da onursal başkanı olmuştur.

İhsan Doğramacı, Hacettepe Üniversitesi Rektörü

Doğramacı'nın tıp ve sağlık bilimleri alanında yazılmış çok sayıda bilimsel makalesi, kitap bölümü ve kitabı bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ve Başbakanlığı görevleri için teklifler almış olan Doğramacı, sağlık ve eğitim konularındaki çalışmalarına odaklanması gerektiği inancıyla bu teklifleri kabul etmemiştir.

İhsan Doğramacı'nın yaşamı ve gerçekleştirdikleri hakkında yazılmış kitaplar çeşitli ülkelerde, değişik dillerde yayımlanmıştır. Başta Adnan Saygun olmak üzere değerli besteciler tarafından kendisine sonatlar, senfonik eserler ve senfoniler ithaf edilmiştir.

İhsan Doğramacı, çok sayıda ödül, madalya ve nişanın sahibidir. Aralarında ABD, Finlandiya, Fransa, İngiltere, İtalya, Japonya ve Mısır'ın bulunduğu 14 ülkedeki 26 üniversiteden fahri doktora almıştır. Pek çok ülkenin ulusal akademilerine üye olan Doğramacı, dünya çapında 23 ulusal pediatri derneğinin de onursal üyesi olmuştur.

Avrupa Konseyi, 1998 yılında Viyana'da yapılan bir törenle kendisine Barış, Adalet ve Hoşgörü Ödülü'nü vermiştir.

Azerbaycan, Dominik Cumhuriyeti, Estonya, Finlandiya, Fransa, İran ve Polonya gibi birçok devletin başkanı, Doğramacı'yı ülkelerinin en yüksek nişanlarıyla onurlandırmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Mısır Parlamentosu ve başka pek çok ulusal kurum, Doğramacı'ya en değerli ödüllerini ve madalyalarını sunmuştur.

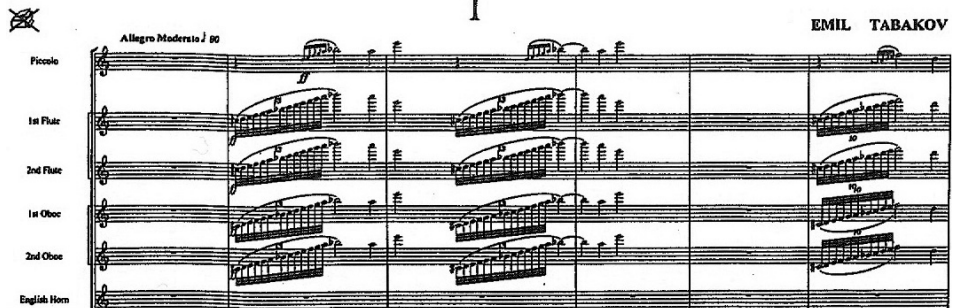
Hocabey'in yüz yıla yaklaşan hayatı, çocuklara, gençlere ve tüm insanlığa hizmet aşkıyla geçmiştir. İdeallerine erişmek yolunda önüne çıkan engellere karşı büyük mücadeleler vermiştir. İhsan Doğramacı, sadece Türkiye'ye değil, dünyanın pek çok ülkesine verdiği hizmet ve sunduğu katkılarla, sağlık, eğitim ve bilim için yarattığı kurumlarla daima hatırlanacaktır.

Ankara Üniversitesi Rektörü'ymen Avrupa Rektörler Birliği'nin Göttingen'deki toplantısında (1964)

To Prof. İhsan Doğramacı Symphony 7 I

Dünya Sağlık Asamblesi Başkanı

Uluslararası Çocuk Merkezi (ICC) Kurucu Başkanı
Robert Debré ile birlikte

Dünya Sağlık Asamblesi'ne başkanlık ederken (1966)

Dünya Sağlık Asamblesi Türk delegasyonu başkanı

Dünya Sağlık Asamblesi başkanlığı sırasında

UNICEF Genel Direktörü James Grant ile birlikte (1987)

Akademik ve Mesleki Geçmişi

- 1938 - Tıp Doktoru
İstanbul Üniversitesi, İstanbul
- 1940 - Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı
Numune Hastanesi, Ankara
- 1945 - 1946 Doktora Sonrası Araştırma (15 ay)
Harvard Üniversitesi, ABD
Massachusetts General Hastanesi, Boston, ABD (6 ay)
Boston Çocuk Hastanesi, Boston, ABD (9 ay)
- 1946 - 1947 Doktora Sonrası Araştırma
Washington Üniversitesi, St. Louis, ABD
- 1947 - 1949 Öğretim Görevlisi
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara
- 1949 - 1955 Doçent
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara
- 1955 - 1981 Başkan
Hacettepe Çocuk Sağlığı Enstitüsü, Ankara
- 1955 - 1967 Profesör
Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara
- 1963 - Dekan
Hacettepe Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- 1963 - 1965 Rektör
Ankara Üniversitesi, Ankara
- 1965 - 1967 Mütevelli Heyeti Başkanı
Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara
- 1967 - 1981 Profesör
Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- 1967- 1975 Rektör
Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- 1976 - 1977 Konuk Profesör
Paris Descartes (Paris V) Üniversitesi, Fransa
- 1981- 1992 Başkan
Yükseköğretim Kurulu (YÖK)

En Son Görevleri

- 1975 - 2010 Onursal Rektör
Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- 1985 - 2010 Üniversite ve Mütevelli Heyeti Başkanı
Bilkent Üniversitesi, Ankara
- 1992 - 2010 Onursal Başkan
Uluslararası Pediatri Kurumu (IPA)
- 1992 - 2010 Onursal Başkan
Uluslararası Yükseköğretim Konferansı (ICHE)
- 2003 - 2010 Onursal Başkan
UNICEF Türkiye Milli Komitesi, Ankara
- 2007 - 2010 Onursal Başkan
Uluslararası Çocuk Merkezi (ICC), Ankara

Uluslararası Kuruluşlardaki Başlıca Görevleri

- Dünya Sağlık Örgütü (WHO)
1946 WHO Anayasası'nı imzaladı, Uluslararası Sağlık Konferansı, New York
1966 - 1996 Sağlık Alanında İnsan Kaynaklarını Geliştirme Üzerine Uzman Danışma Kurulu Üyesi (1990'dan önce: Sağlık Alanında İnsan Gücü Uzman Danışma Kurulu)
1960 - 1970'ler Yaunde (Kamerun), İfe (Nijerya), Brasilia (Brezilya) ve Sherbrooke (Kanada) tıp ve sağlık eğitimi projelerinde ve diğer birçok ülkede Dünya Sağlık Örgütü'nün seminerleri, çalıştayları ve benzeri toplantılarında Danışman
1976 Dünya Sağlık Asamblesi İkinci Başkanı
1976 - 1981 Dünya Sağlık Asamblesi Türkiye Delegasyonu Başkanı
1979 - 1982 Tıp Araştırma Komitesi Danışma Kurulu Üyesi
1979 - 1982 Yönetim Kurulu Üyesi
1979 - 1984 Ana Çocuk Beslenmesi Danışma Kurulu Üyesi
1982 - 1983 Ana Çocuk Sağlığı Programları Danışma Kurulu Üyesi
- UNICEF
1959 - 1999 Yönetim Kurulu Üyesi, New York
Program Komitesi Başkanı (3 dönem)
Yönetim Kurulu Başkanı (2 dönem)
1958 - 2003 UNICEF Türkiye Milli Komitesi Başkanı
- Uluslararası Pediatri Kurumu (IPA)
1968 - 1977 Başkan
1977 - 1992 Genel Direktör

Dünya Sağlık Örgütü Léon Bernard Ödülü takdim töreni (1981)

UNICEF Maurice Pate Ödülü takdim töreni (1995)

Aldığı nişan, madalya ve onursal doktoralarla

Saraybosna (1992)

- Uluslararası Çocuk Merkezi (ICC)
1970 - 1984 Yönetim Kurulu Üyesi, Paris
1999 - 2006 Başkan, Ankara
- Uluslararası Yükseköğretim Konferansı (ICHE)
1981 - 2010 Yönetim Kurulu Üyesi
1981 - 1992 Başkan

Diğer

- 1969 - 1981 Avrupa Üniversiteleri Rektörleri Konferansı Daimi Komitesi Üyesi
- 1982 - 2010 Uluslararası Çocuk Konuları Araştırma Merkezi Onursal Bilim Danışmanı
- 1983 - 2010 Franceville Uluslararası Tıp Araştırmaları Merkezi Onur Kurulu Üyesi
- 1986 - 1999 İslam Tarih, Sanat ve Kültürü Araştırma Merkezi Yönetim Kurulu Üyesi
- 1993 - 2010 Türk Dilli Ülkeler Pediatri Cemiyetleri Birliği Kurucusu ve Onursal Başkanı
- 1997 - 1998 IPA / UNICEF / WHO / FIGO / UNFPA Task Force Başkanı
- 2000 - 2010 Brock Chisholm Uluslararası İnsani Tıp Kurumu Yönetim Kurulu Üyesi

Ödülleri

- 1978 TÜBİTAK Hizmet Ödülü
- 1981 Léon Bernard Vakfı Ödülü, WHO
- 1986 Christopherson Ödülü, Amerikan Pediatri Akademisi
- 1995 Maurice Pate Ödülü, UNICEF
- 1995 Soranos Bilim ve Dostluk Ödülü (Yunanistan)
- 1998 Avrupa Konseyi "Barış, Adalet ve Hoşgörü" Ödülü (Franz Kardinal König ve Simon Wiesenthal ile paylaştı.)
- 1999 Türkiye Sağlık ve Eğitim Ödülü
- 2000 T.C. Dışişleri Bakanlığı Üstün Hizmet Ödülü
- 2004 Dr. Jushichiro Naito Uluslararası Çocuk Sağlığı Ödülü (Japonya)
- 2007 TBMM Onur Ödülü
- 2009 Dünya Halk Sağlığı Dernekleri Federasyonu Dünya Sağlığında Mükemmeliyet Yaşam Boyu Başarı Ödülü
- 2009 Tıp Bilimleri İslami Kurumu Ödülü

Nişanları ve Madalyaları

- Türkiye Cumhuriyeti Devlet Üstün Hizmet Madalyası
- Azerbaycan Haydar Aliyev Ordeni
- Azerbaycan İstiklal Ordeni (Birinci derece)
- İran Hümayun Nişanı (Birinci derece)
- Mısır Halk Meclisi Madalyası
- Romanya Devlet Mükâfat Madalyası
- Kristof Kolomb Nişanı, Gran Cruz Placa de Plata (Dominik Cumhuriyeti)
- Duarte, Sánchez ve Mella Liyakat Nişanı, Gran Oficial (Dominik Cumhuriyeti)
- Finlandiya Aslanı Nişanı (Birinci derece)
- Polonya Liyakat Nişanı (Birince derece)
- St. Mary Yurdu Nişanı (Estonya)
- Officier de la Légion d'Honneur (Fransa)
- WHO "Herkes İçin Sağlık" Altın Madalyası
- Seveda-Cenap And Müzik Vakfı Onur Ödülü Altın Madalyası
- Irak Yükseköğretim ve Bilimsel Araştırma Bakanlığı Takdir Madalyası
- Paris Kenti Madalyası

Onursal Doktoraları

- Glasgow Üniversitesi (İskoçya)
- Nice Üniversitesi (Fransa)
- Nebraska Üniversitesi (ABD)
- Bağdat Üniversitesi (Irak)
- Guayaquil Üniversitesi (Ekvador)
- Santo Domingo Özerk Üniversitesi (Dominik Cumhuriyeti)
- Ayn-Şems Üniversitesi (Mısır)
- Helsinki Üniversitesi (Finlandiya)
- Soka Üniversitesi (Japonya)
- Bakü Devlet Üniversitesi (Azerbaycan)
- Azerbaycan Tıp Üniversitesi (Azerbaycan)
- De Montfort Üniversitesi (İngiltere)
- Doğu Akdeniz Üniversitesi (KKTC)
- Ulusal İslam Üniversitesi (Hindistan)
- Roma-La Sapienza Üniversitesi (İtalya)
- Case Western Reserve Üniversitesi (ABD)
- Anadolu, Boğaziçi, İstanbul, Marmara Üniversiteleri de dahil olmak üzere Türkiye'den on bir üniversite

Saraybosna (1992)

"Doğramacı" adı yıllardır UNICEF ile özdeşleşti

Nice Üniversitesi (Fransa) Onursal Doktora töreni (1973)

Ulusal İslam Üniversitesi (Hindistan) Onursal Doktora töreni (1999)

Üyesi Olduğu Akademiler

- Alman Ulusal Bilimler Akademisi (Deutsche Akademie der Naturforscher Leopoldina)
- Amerikan Pediatri Akademisi
- Azerbaycan İlimler Akademisi
- Fransa Ulusal Tıp Akademisi
- Hindistan Ulusal Tıp Bilimleri Akademisi (Onursal Üye)
- Ürdün Âlû'l-Beyt Akademisi

Üyesi Olduğu Mesleki Dernekler ve Eğitim Kurumları

- Hindistan Tıp Bilimleri Enstitüsü (Onursal Üye)
- Kraliyet Pediatri ve Çocuk Sağlığı Koleji (Onursal Kurucu Üye)
- Londra Kraliyet Tıp Koleji
- Paris Hastaneleri Tıp Derneği
- WHO Tıp Cemiyeti (Onursal Üye)
- Onursal üyesi olduğu ulusal pediatri dernekleri:
ABD, Almanya, Arjantin, Avustralya, Avusturya, Bulgaristan, Dominik Cumhuriyeti, Ekvador, Fas, Finlandiya, Fransa, İngiltere, İspanya, İsveç, Japonya, Kazakistan, Kırgızistan, Meksika, Özbekistan, Polonya, Tunus, Türkiye, Türkmenistan ve Ürdün.

Makaleleri

Çocuk sağlığı ve hastalıkları, halk sağlığı ve tıp eğitimi dallarında, ulusal ve uluslararası mesleki dergilerde yayımlanmış 100'den fazla makale

Kitap Bölümleri

- "Care of Mother and Child". Health of Mankind. Londra: Churchill, 1967.
- "Child labour: an overview". Child Labour: A Threat to Health and Development. (İktisat Series on the Health and Welfare of Children, No. 1). Cenevre: Defence for Children, 1981, 1985.
- "Ethical considerations in the advancement of medical science and technology as reflected in research in pediatrics". Medical Science and the Advancement of World Health. New York: Praeger, 1985.
- "Metabolic disorders", "The abdomen and the gastrointestinal tract", "The genito-urinary system". Pediatrics. Boston: Little, Brown and Co., 1969, 1975, 1984, 1990.
- "Porphyrias and porphyrin metabolism". Advances in Pediatrics. Cilt XIII. Chicago: Year Book Medical Publishers, 1964.
- "Probleme von auslaendischer Arbeitnehmer". Die Kinder auslaendischer Arbeitnehmer (Fortschritte der Sozialpediatrie). Cilt 5. Münih, Viyana, Baltimore: Urban und Schwarzenberg, 1980.

Kitapları

- Annenin Kitabı. 1952. 15. baskı. Ankara: Meteksan A.Ş., 2003.
- Günümüzde Rektör Seçimi ve Atama Krizi: Türkiye'de ve Dünyada Yükseköğretim Yönetimine Bir Bakış. Ankara: Meteksan A.Ş., 2000.
Gözden geçirilmiş, güncellenmiş baskı: Türkiye'de ve Dünyada Yükseköğretim Yönetimi. Ankara: Meteksan A.Ş., 2007.
- Prematüre Bebek Bakımı. Ankara: Örnek Matbaası, 1954.

Editörlükleri

- 1958-1993 Editör, The Turkish Journal of Pediatrics, Ankara
- 1963-1980 Danışman editör, Clinical Pediatrics, Philadelphia, Pennsylvania
- 1975-1985 Editör, Bulletin of the International Pediatric Association, Ankara

Başarıları

- 1958 Hacettepe Çocuk Sağlığı Enstitüsü'nü ve Çocuk Hastanesi'ni kurdu.
- 1961 Türkiye'nin ilk Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu'nu kurdu.
- 1961 Türkiye'nin ilk Hemşirelik Yüksekokulu'nu kurdu.
- 1962 Türkiye'nin ilk Diyetetik ve Beslenme Yüksekokulu'nu kurdu.
- 1963 Entegre Eğitim Sistemi modeli ile eğitim veren Hacettepe Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesi'ni kurdu.
- 1963 Erzurum Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin kuruluşuna katkıda bulundu.
- 1967 Hacettepe Üniversitesi'ni kurdu.
- 1973 Karadeniz Üniversitesi Trabzon Tıp Fakültesi'nin kuruluşuna katkıda bulundu.
- 1981-1992 Yükseköğretim Kurulu başkanlığı döneminde Kayseri Erciyes Üniversitesi, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi ve Eskişehir Anadolu Üniversitesi'nin kuruluşuna katkıda bulundu.
- 1984 Bir mükemmeliyet merkezi olması hedefiyle Türkiye'nin ilk vakıf üniversitesini kurdu: Bilkent Üniversitesi. Kuruluşunda atılan cesur adımlar sayesinde Bilkent, dünyanın önde gelen yükseköğretim kurumlarından biri oldu.

Üstün Hizmet Madalyası takdim töreni (1995)

Roma-La Sapienza Üniversitesi Onursal Doktora töreni (2003)

Soka Üniversitesi (Japonya) Onursal Doktora töreni (1992)

TBMM Onur Ödülü töreni (2007)

Kurduğu Vakıflar

- İhsan Doğramacı Vakfı, Ankara
- İhsan Doğramacı Eğitim Vakfı, Ankara
- İhsan Doğramacı Bilim ve Araştırma Vakfı, Ankara
- İhsan Doğramacı Sağlık Vakfı, Ankara
- İhsan Doğramacı Aile Sağlığı Vakfı, Cenevre
- İhsan Doğramacı Erbil Vakfı, Ankara - Erbil

Biyografisinin Yer Aldığı Uluslararası Yayınlar

- 2000 Outstanding Intellectuals of the 21st Century, Dictionary of International Biography, International Medical Who's Who, International Scholar's Directory, International Who's Who of Intellectuals, Men of Achievement, Minerva, The International Who's Who, Türkiye'de Kim Kimdir?, Two Thousand Men of Achievement, Who's Who in Europe, Who's Who in Medicine and Healthcare, Who's Who in the Middle East and North Africa, Who's Who in the World.

Hayatı ve Başarılarına İlişkin Kitaplar

- Akman, Muvaffak. Yaşamımda Hacettepe ve Sonrası: Bir Emekli Rektörün Anıları. Yalova: Emek Ofset, 1995. 2. baskı Ankara: Meteksan A.Ş., 1997.
- Ertuğ, Celal. Türkiye'de ve Dünyada İhsan Doğramacı Olayı. İstanbul: Komat Matbaacılık, 1996. (Azeri Türkçesine çevrilmiştir.)
- Okyay, Erdoğan, haz. İhsan Doğramacı ve Çağdaş Üniversite. Ankara: Sevdâ Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, 2006. Gözden geçirilmiş 2. baskı 2007.
- Özsoylu, Şinasi. İhsan Doğramacı ile 40 Yıl. Ankara: Özkan Matbaacılık, 1995.
- Phillips, Sir Horace. İhsan Doğramacı: A Remarkable Türk (İhsan Doğramacı: Olağanüstü Bir Türk). York: Wilton 65, 1997. 2. baskı 1998. (Fransızca, Almanca, Rusça ve Lehçeye çevrilmiştir.)
- Türmen, Tomris ve Jane G. Schaller, der. Children in His Heart, Youth on His Mind: Tributes to İhsan Doğramacı in Honour of His Sixty-Five Years of Service to Child Health and Education (Gönlünde Çocuklar, Aklında Gençler: Çocuk Sağlığına ve Eğitime Verdiği Altmış Beş Yıllık Hizmetin Onuruna İhsan Doğramacı'ya Armağan). York: Wilton 65, 2003.
- Yurdakök, Murat ve Kale, Gülsev, haz. Hocabey ile Anılar. Ankara: Alp Ofset Matbaacılık.

Hakkında yazılan kitaplar

Yaptığı yayınlardan bazıları

Çocuk Sağlığı Klinik ve Enstitüsü'nün ilk çalışmalarının yapıldığı bina (1954)

Hocabey: Bir Üniversite Yaratıcısı

İhsan Doğramacı'nın üniversite kurma düşüncesi, ABD'de, Harvard ve Washington üniversitelerinde çalışmakta olduğu dönemlere dayanır.

İhsan Doğramacı, ABD'de sivil toplum kuruluşlarını yakından tanıma olanağı bulmuş ve gördüklerinden çok etkilenmiştir. Ankara'ya döndükten sonra, 1951'de kâr amacı gütmeyen özel bir Çocuk Hastanesi ve Çocuk Sağlığı Merkezi kurulabilmesi için bir proje hazırlar. Çocuk Sağlığı Merkezi'ni desteklemek amacıyla kendi ailesi tarafından finanse edilen bir vakıf kurar. Sonraki yıllarda başka vakıflar da kuracak ve bunlar sağlık ve eğitim alanında atılacak yeni adımları, yeni başlangıçları destekleyecektir.

Daha sonra Hacettepe Tıp Merkezi, Hacettepe Hastanesi ve Hacettepe Tıp Fakültesi'ni, ardından da Hacettepe Üniversitesi'nin kurulmasını sağlamıştır. Birçok devlet üniversitesi ve tıp fakültesinin doğumunda da başrollerdedir.

Tıp alanında hedeflediklerine ulaştıktan sonra, kâr amacı gütmeyen bir özel üniversite kurmanın yollarını aramaya koyulur. Harvard, Columbia ve Yale üniversiteleri gibi bir yükseköğretim kurumu hayal etmektedir. Kuracağı üniversitenin sadece Türkiye'nin değil, dünyanın en iyi on beş üniversitesi arasında yer almasını, dünyanın dört bir yanından öğrenciler çekecek bir ışık kaynağı olmasını hedeflemektedir.

Hocabey'in Kendi Anlatımıyla Bilkent Fikrinin Doğuşu

(10-14 Kasım 2003 tarihinde yapılan söyleşiden derlenmiştir.)

1950'lere Bir Bakış

Ben 1947'de ABD'den Türkiye'ye döndüm. O zaman öğretim görevlisi olarak Ankara Üniversitesi'nde eğitim vermeye başladım. O yıllarda Türkiye'de sağlık alanındaki durum, bir ölçüde devlet mevzuatı dolayısıyla, ben ABD'ye gitmeden önceki durumdan farklı değildi. Acaba bir şey yapılabilir mi diye düşünmeye başladım. Aradan üç-dört sene geçmişti. 1951'de Türkçe ve İngilizce olarak bir proje hazırladım. Hatta yayının başlığı şuydu: Ankara'da kâr sağlamayan, kâr gütmeyen bir çocuk sağlığı merkezinin kurulması. Rapor hazır ve başlaması için bir ölçüde maddi olanaklarımız da vardı; fakat bunun öyle sanıldığı gibi kolay olmayacağını öğrenince bir vakıf kurmayı düşündüm. 1951'de Çocuk Sağlığı Vakfı'nı kurduk. Vakfın amacı, bir çocuk kliniği açmak, bir enstitü kurmak ve burada çağdaş ve benim yurtdışında gördüğüm düzeyde bir eğitim ve hasta bakım hizmeti vermektir. Hacettepe ve Bilkent üniversitelerinin temelleri işte bu günlere kadar uzar. Fikir, 1950'lerde bir çocuk sağlığı merkezi kurabilmek ve sağlıklı yürütebilmek için bir vakıf kurulması ile başlıyor.

Ancak, böyle bir müessese kurulduktan sonra bunun finansmanı konusu önemli bir engel olarak karşımıza çıkabilirdi. Onun için sürekli olarak gelir getiren bazı tesislerin kurulmasını düşündük. Bu yüzden o sırada kurduğumuz Çocuk Sağlığı Vakfı yanında iki vakıf daha kurduk. Biri Tıp Merkezi Vakfı, biri de Üniversite Vakfı. Bu üç vakıf bir araya gelerek şirketler kurdular. Bu şirketlerin birincisi Dilek inşaat şirketi, ikincisi Petek inşaat şirketi, üçüncüsü de Destek inşaat şirketi idi. Biz inşaatlarımızı bu şirketlere verdik. Hacettepe Üniversitesi'ne bağlı Çocuk Sağlığı Enstitüsü'nün inşaatı daha hızlı ilerleyecek ve bir taraftan da

şirketlerin kârı herhangi bir kişiye, bir kuruluşa gitmeyecek, doğrudan doğruya müesseseye kalacaktı. Böylece işe başladık. Çocuk Sağlığı Enstitüsü inşaatı devam ediyordu; ama ağaç işleriyle ilgili ihtiyaçlarımızı karşılamak üzere hızlı ve iyi iş yapacak kuruluş yoktu. Bahçelievler semtinde, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Olgunlaştırma Enstitüsü var dendi. Ağaç işlerini yapan bir müessese. Oraya gittim ve Hacettepe Hastanesi ile Enstitüsü'nün ağaç işlerinin yapılması için büyük sipariş vermek istedim. Aldığım cevap şuydu: "Oralar bir devlet kuruluşu. Biz iki veya üç yıllık bütün siparişlerimizi aldık, sizinkini ancak iki veya

üç sene sonra sıraya alabiliriz." Bu bilgi beni hayal kırıklığına uğrattı, ama peki dedim. Bana o sırada müesseseyi gezdiren Ahmet Ersudaş adlı öğretmene dönerek "Biz böyle bir kuruluşu kurarsak bize yol gösterir misiniz?" diye sordum. Onun cevabı da çok enteresandı. "Nafile, çünkü uzun süredir Merkez Bankası transfer yapmıyor, döviz sıkıntısı var, burada açılacak kredi kolay kolay transfer edilmez, onun için buna da imkân yok." dedi. Onun üzerine Ahmet Ersudaş'a şu ricada bulundum, dedim ki: "Benim yurtdışında maddi imkânlarım var, ailecek banka hesaplarımız var, ben buradaki döviz transferine başvurmadan bu

Hacettepe Çocuk Hastanesi (1958)

Hacettepe Üniversitesi genel görünüm (1961)

Bilkent Üniversitesi'nin kurulduğu arazi (1981)

İlk inşaat çalışmaları (1982)

kaynaklardan kullanırsak ne olur?" O tabii biraz hayretle karşıladı, "Olur mu?" dedi. İzin aldık. Kendisi, bir başka öğretmen arkadaşı ve benimle beraber çalışan Prof. Mithat Çoruh ile birlikte (o zaman henüz profesör olmamıştı sanırım) Almanya'ya gittiler. Kendilerine ABD'deki Chase Manhattan Bank'taki hesaplarımdan imzalı çekler verdim; fakat üzerindeki miktar yazılı değil, bununla gidin dedim ve Almanya'ya ağaç işleri fabrikasına gittiler. Tesadüf orada hazır bizim istediğimiz biçimde ambalajlanmış makineler varmış. İngilizler ısmarlamışlar, fakat parası gelmediği için bekletiyorlarmış. Onun üzerine, biz bunları size veriyoruz, hatta parası peşin olduğu için epey bir indirimle veriyor dediler. Biz de bir taraftan Beytepe'de bir fabrika kurmaya başladık. Yani, araç gereci alacak büyüklükte hangar gibi bir yapı. Birkaç haftada bütün makineler geldi, monte edildi ve böylece Tepe İnşaat şirketi kurulmuş oldu.

Merkez Spor Salonu inşaatı (1987)

İnşaat çalışmaları (1987)

Kısa bir sürede bizim ihtiyacımızı karşılayacak imalatı yaptılar. Hatta kapasitelerinden fazlasını yaptılar. Onun üzerine biz tıpkı Dilek, Petek şirketleri gibi bir de Tepe İnşaat ve Sanayi şirketini kurduk. Bunun da sahibi tamamen bizim kurduğumuz vakıflardı. Bu şirket dışarıya da iş yapmaya başladı. Libya'dan ve başka yerlerden büyük siparişler alındı ve böylece bizim enstitünün ve diğer kuruluşlarımızın ihtiyaçlarını da karşılayacak olanaklar sağlanmış oldu.

Arazi Seçimi

1960'lardan itibaren, ben bir üniversite kurulursa neresi uygun olur, arsaları şimdiden almak gerekir diye düşünmeye başlamıştım. O sıralarda Ankara'da su sıkıntısı var. Ankara Belediyesi Sular İdaresi Genel Müdürü Eşref Özand'dan rica ettim, geniş arazisi olan, Ankara'dan çok uzak olmayan nerede yeraltı suyu vardır diye. Seçeneklerden biri Gölbaşı yoluydu, biri

Bilkent Üniversitesi kampüsü (1988)

Bilkent Üniversitesi kampüsü (1993)

İstanbul yoluydu, biri şimdiki hava limanı olan, oradaki arsalar, bir de Eskişehir yolu. Bana Eşref Özand, şimdi rahmetli oldu, haftalarca hatta aylarca araştırmadan sonra dedi ki: "Eskişehir Yolu'nda Lodumlu Köyü civarında yeraltı suları boldur." Onun üzerine Lodumlu Köyü'ne yine arkadaşım Mithat Çoruh ile beraber gittik ve köy muhtarını bulduk. Şu anda Beytepe dediğimiz ve Lodumlu Köyü'ne bağlı tarlalardan satın almaya başladık. Metrekaresi bir veya iki liradan başlayarak, sonunda 8-9 liraya kadar çıktı, şimdiki Bilkent Üniversitesi'nin arazisinin büyük kısmını köylülerden satın aldık ve ben bu satın aldığımız araziye tamamen kurmuş olduğumuz vakıfların adına geçirdim. Parasını biz ödedik, fakat arazi vakıfların oldu.

Biz araziye aldıktan sonra burada üniversite olursa eğitim birimleri, araştırma birimleri, laboratuvarlar, kütüphane, öğretim üyeleri lojmanları, öğrenci yurtları nerelerde olabilir diye bir ana plan hazırladık. Onun dışında kalan yerleri ağaçlandırdık ve şimdi bir ormandır Bilkent.

Hukuksal Konular

Bazı hukuki sorunlar yüzünden biz 1963'te Ankara Üniversitesi'ne yeni bir fakülte kurulmasına karar verdik. Kolay olmadı, mücadeleler oldu; fakat sonunda Hacettepe Tıp ve Sağlık Bilimleri Fakültesi adıyla ikinci bir fakülte kuruldu. Bu fakülte de ister istemez genel şartlarla, genel kurallarla yönetiliyordu. Yine sıkıntılar yaşadık. Bunun üzerine düşündük, biz ayrı bir üniversite kuralım ve aklımızdaki kuralları kanuna geçirelim. Bu da kolay olmadı, mücadele istedi, fakat başardık. 1967 senesinde tamamen değişik ve özgün bir sistemde

Hacettepe Üniversitesi Kanunu böylece yürürlüğe girdi. Kanuna şunu koyduk: "Üniversite rektörünü üniversite senatosu seçer." Yani bütün profesörler değil. Buna büyük bir tepki ortaya çıktı. Dava açıldı. Bir buçuk sene kadar sürdü mahkeme. Sonunda Anayasa Mahkemesi davayı reddetti ve Hacettepe Kanunu yürürlükte kaldı. 1973 senesinde yeni bir kanun, Üniversiteler Kanunu yürürlüğe girdi. Buna göre bütün üniversiteler aynı kanuna tabi olacaklardı. Hacettepe, Orta Doğu Teknik Üniversitesi gibi kurumlar hep aynı kanuna tabi olacaklardı. Bu tabii beni çok üzdü ve ondan sonra bir süre Paris Üniversitesi'nde çocuk profesörü olarak öğretim üyeliği yaptım.

1980'lerin başında, anayasa yeniden yazılırken benim de görüşüm alındı ve orada 130. ve 131. maddelerin yazılmasında ben yardımcı oldum. Burada "Kâr amacı gütmeyen yükseköğretim kurumları vakıflar tarafından kurulur." diye maddeler anayasaya geçti. Bu bize bir rahatlık getirdi ve bu anayasa 1982'de yürürlüğe girdi. Ben çok rahatladım. Kafamda olan, bir devlet kurumu olarak değil, fakat kamu yararına, kâr amacı gütmeyen vakıflar tarafından kurulacak üniversitelerin kurulması yolu açılmıştı.

Yol açılmıştı, ama ilk başlarda bizi zorlayan bir husus oldu. Anayasadaki madde diyordu ki: "Vakıflar tarafından kâr amacı gütmeyen yükseköğretim kurumları kurulur." Daha önceden, 1981'de çıkan 2547 sayılı kanunda yükseköğretim kurumları şunlardır yazılıydı: üniversiteler, fakülteler, enstitüler, yüksekokullar... Biz, yükseköğretim kurumları deyince, üniversiteleri de kapsayacağını düşünmüştük.

Halbuki yeni anayasanın üniversiteyle ilgili maddelerden birinde, üniversiteler kamu tüzel kişiye haiz olur ve devlet tarafından kurulur diyordu. Şimdi, özel ama devlet tarafından kurulacak diye bir madde vardı. Onun için 1984 Aralık ayında vakıflarımızın başvurusu, Yükseköğretim Kurulu'na yapıldı. Biz önce "Bilkent Yükseköğretim Kurumu" açılması için teşebbüse geçtik. Yani karşımıza üniversite kuramazsınız diye çıkarılsa zaman kaybetmeyelim diye. Onun üzerine Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne soruldu. Kurulabilir diye yazı geldi. Aradan birkaç ay geçti. Bizim o yükseköğretim kurumunun bir müteveli heyeti de kurulmuştu zaten.

Ve Bilkent Kuruluyor

Benim başlangıçtan beri mesleğim olan hekimlik alanında yeni bir düzen kuralım, yeni bir reform sağlayalım fikri olduğu için, devlet mevzuatının dışında, acaba sağlık bilimleri ile ilgili bir kuruluş kurulabilir miydi diye düşünmüştüm ve böylece 1984'te, Bilkent'in planlama döneminde, kurulacak fakültelerden birinin adı Sağlık Bilimleri Fakültesi'ydi, biri Mühendislik Fakültesi'ydi, biri Güzel Sanatlar Fakültesi'ydi. Bu şekilde başlamıştık. Hatta sağlık bilimleri için bir bina inşaatına da başlamıştık. Aradan zaman geçti. Daha doğrusu planımız buydu ve düşündük: Hacettepe'yi zaten biz kurduk, bu kuracağımız Bilkent Üniversitesi sağlık bilimleri ağırlıklı olursa, buradaki çalışma kuralları serbest olduğu için, acaba Hacettepe'den öğretim üyeleri büyük ölçüde buraya akın etmezler mi, endişem o idi.

Onun üzerine çok geçmeden Sağlık Bilimleri'nden vazgeçtik. Daha ziyade temel bilimler, fizik, kimya, matematik, moleküler biyoloji alanlarına yöneldik.

Bilkent Üniversitesi açılış töreni (1986)

Mühendislik Fakülteleri, Ekonomi, İnsani Bilimler, bu alanlara ağırlık verdik ve böylece bugünkü Bilkent Üniversitesi oluştu. Müzik Fakültesi başlangıçta Güzel Sanatlar Fakültesi'nin bir bölümüydü, daha sonra onu Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi olarak ayırdık.

İlk Öğretim Kadrosu, İlk Öğrenciler

Kurucu vakıflar ve müteveli heyeti bir araya gelerek, bu sefer özellikle 1985 senesinde, üniversitenin altyapısı ve öğretim elemanlarının sağlanması için çalışmalara devam ettik. 1986'da yükseköğretim kurumunun üniversite olarak kurulması için başvurduk. Kabul edildi ve 86-87 ders yılında ilk öğrencilerimizi aldık.

Bilkent Üniversitesi'nin ilk hocaları Türkiye'deki üniversitelerden geldiler. Daha doğrusu bunların bir kısmı zaten yurtdışında görev almak üzere başvurmuşlar ve kabul edilmişlerdi. Hatta bir öğretim üyemiz Ürdün'de bir üniversite ile anlaşma yapmıştı, iki tanesi de ABD'ye gitmek üzere hazırlıklarını tamamlamıştı. Biz bunlarla görüştük ve yurtdışına gideceğinize buraya gelin, oradaki çalışma koşulları ne ise burada da bunu sağlayacağız dedik. Memnuniyetle kabul ettiler. Bunu duyan ve yurtdışında, özellikle ABD'de bulunan birçok Türk bilim insanı da başvurdu ve böylece diyebilirim ki biz beyin göçünü tersine çevirdik. Yani buradan oraya gideceklerine, oradan geldiler. Ayrıca biz Türkiye'deki üniversitelerimizde görev yapan öğretim üyelerinin o kadroları boşaltmaması için bir prensip kararı aldık. Bundan sonra Türkiye'de öğretim üyesi olan hocaları da Bilkent'e en az iki sene süreyle

Bilkent Üniversitesi kampüsü (2010)

almayacağız dedik. Böylece iki-üç öğretim üyesi dışında üniversitelerini bırakıp bize gelen olmadı, fakat yurtdışından gelenler oldu.

İkinci bir konu da, biz yalnız Türkiye'den değil, dünyanın herhangi bir yerinden en iyi hocaları bulmak için, bir kadro boşalınca ilan verip uluslararası düzeyde bilim insanlarının başvurmalarını sağladık ve yabancı öğretim üyeleri geldi. Türkiye'de bizim beklediğimiz düzeyde eğitim görmüş çok öğretim elemanları vardı. Bunların büyük bir kısmı yurtdışına gitmişlerdi, onların gelmesi de bize büyük bir kolaylık sağladı. Böylece bugün çok iyi bir kadroyla eğitime

devam ediyoruz ve araştırmalarımızın düzeyi bilindiği gibi dünya ölçüsündedir, tıpkı öğrencilerimizin ve mezunlarımızın düzeyinde olduğu gibi.

İlk yıl 400 dolayında öğrenci almıştık. Mevcut diğer üniversiteler gibi merkezi sınavla alındı. İlk aldığımız öğrencilerden Deniz Ertaş Türkiye birincisiydi. Şimdiye kadar aldığımız öğrencilerimiz hep en yüksek puan alanlar arasından gelmekte ve bu da 1986'da başlayan başarının bugüne kadar sürdüğünü göstermekte.

Bilkent Üniversitesi kampüsü (2010)

İhsan Doğramacı Hakkında Söylenenler

Haydar Aliyev, Merhum Azerbaycan Cumhurbaşkanı

İhsan Doğramacı'nın, Azeri Türkçesi dâhil çok sayıda dil bildiğini öğrendim. Azerbaycan'ın Bakü, Nahçıvan, Gence ve Karabağ gibi değişik bölgelerinde değişik lehçeler kullanılır. İhsan Doğramacı'nın bu lehçelerin hepsini bildiğini fark ettim. Onu çok sevdim ve Bakü'ye davet ettim. Azerbaycan halkı da onu çok sevdi ve çok kısa bir sürede İhsan Doğramacı'nın Türk dünyasının yetiştirdiği ender bir kişilik olduğunu anladık. İhsan Doğramacı'nın yegâne hedefi, halkının gelişmesi ve eğitimi için her türlü fedakârlığı yapmak olmuştur. İhsan Doğramacı, çalıştığı tüm uluslararası kurumlarda büyük takdir görmüş ve bunların birçoğunun başkanlığına seçilmiştir. Onun hem dış basında hem de uluslararası müzakerelerde her zaman çok özel bir yeri olmuştur. Türkler adına, onunla gurur duyuyoruz.

Doğramacı'nın kurmuş olduğu üniversitelerde eğitim alanlar, toprağa ekilen tohumlar gibidir. Onlar büyüdükçe bilgi ve kültürde namları gökyüzüne erişecektir.

Kofi Annan, Birleşmiş Milletler Eski Genel Sekreteri

Sayın Profesör Doğramacı, tüm yaşamınızı ve aile servetinizin tamamını çocuk sağlığı ve yükseköğretim alanlarının yüce davasına adadınız. 1954 yılında Ankara'nın yoksul bir semtinde iki odalı bir poliklinikle işe başladınız. Bu poliklinikten Ankara Üniversitesi Çocuk Sağlığı Enstitüsü'nün yanı sıra ülkenin önde gelen çocuk hastanesi doğdu. Bu hastane bugün adınızı taşıyor.

Bugünkü adıyla Hacettepe Üniversitesi İhsan Doğramacı Çocuk Hastanesi, yeni bir tıp ve sağlık bilimleri fakültesinin çekirdeği oldu. Burada başlattığınız uygulamalar, 1966 yılında Londra Üniversitesi'nin yöneticisi tarafından "İngiltere'nin başarmaya çalıştığı örnek eğitim sistemi" olarak tanımlandı.

Siz, bununla yetinmediniz ve iki üniversite kurarak yolunuza devam ettiniz: önce 1960'larda bir devlet üniversitesi ve ardından, 1980'lerde ülkenin yükseköğretim reformuna başkanlık ettiğiniz dönemde, Türkiye'nin ilk özel üniversitesi olan

Bilkent. Bürokratik engellerin hevesinizi kırmasına asla izin vermediniz. Maddi karşılıklara ya da yüksek mevki tekliflerine hiçbir zaman itibar etmediniz.

Bununla birlikte, Türkiye'yi herhangi bir diplomattan çok daha iyi bir biçimde temsil ettiniz. Atatürk'ün "Yurtta sulh, cihanda sulh" ilkesine uygun olarak insancılığınız yalnızca kendi ülkenizle sınırlı kalmadı. 1960 yılından itibaren UNICEF Yönetim Kurulu'nda Türkiye'yi temsil ettiniz. 1992'de müteveffa Jim Grant ile birlikte, bir çelik yelek giyerek Saraybosna'nın yıkılan hastanelerini ziyaret ettiniz ve Bosnalı çocuklar için yardım toplama kampanyası başlattınız.

Müzik sevginizi bile dünya barışının ve dostluğun hizmetine sundunuz. Bu ülkeye onun ilk uluslararası senfoni orkestrasını kazandırdınız. Anadolu Müzik Festivali'nin arkasında da sizin verdiğiniz ilham vardır.

Kısacası, Sayın Profesör Doğramacı, siz, Birleşmiş Milletler'in her ülkede bulunmasını arzu ettiği, gerçekten örnek bir dünya vatandaşıdır.

Gavin C. Arneil, Emekli Profesör, Glasgow Üniversitesi, İskoçya

Çok azimli bir insan olarak Doğramacı, genellikle tartışma götürmeyen kesin kararlar alır ve bunları vakit kaybetmeden etkin bir biçimde hayata geçirir. Yumurtayı kırmadan omlet yapmak mümkün olmadığı gibi, onun bazı kararları da bazı meslektaşlarının keyfini kaçırmıştır. Ancak, gülü seven dikenine katlanır. Hepimiz bunu bilerek, her şeye rağmen onu çok sevdik.

Doğramacı, bir meslektaşının başı sıkıştığında ise baştan ayağa şefkat kesilir. Eşim June ve ben İstanbul havaalanına her vardığımızda aktarmalar sırasında VIP muamelesi gördük ve lüks içinde uçtuk. Biz buna onun sihirli halısı derdik! Bir keresinde, İstanbul'daydım ve ertesi gün ülkeme dönecektim; o sırada, benden iki gün sonra Ankara'ya uçacak olan bir IPA Yönetim Kurulu üyesi hastalandı. İhsan, o sırada sanırım Kahire'deydi. Kalamayacak durumda olduğumdan, onun Ankara ofisini aradım ve İstanbul'da yönetim kurulu üyesi ile ilgilenebilecek birini ayarlamalarını rica ettim. Ertesi sabah kahvaltıya indiğimde İhsan, hastayı Ankara'ya götürmek üzere "sihirli halısı" ile oradaydı.

Bağımsızlığına yeni kavuşmuş olan Türkiye Cumhuriyetlerinde düzenlediği kongreler de, bizim için harika birer deneyim oldu. Uçuşlardan birinde, "business" sınıfında yeterli sayıda yer olmadığından İhsan, yerini bir meslektaşına vermekte ısrar etmiş ve kendisi ekonomi sınıfında uçmuştu.

Ayser, onun sırtını yasladığı kayasıdır. Ayser Hanım'ın sakin ve gösterişten uzak hâli ve her zaman insanı hoş karşılayan sessizliği sizi yanıltmasın. Şair Robert Burns'ün bir dizisinde dediği gibi, "Onu sevmek için, yalnız tanımak yeter." Bu dize hepimizin Ayser'e duyduğu büyük saygıyı özetler.

İhsan Doğramacı ile ilgili son sözü Şair Robert Burns'e bırakıyorum (evet, yine!). Doğramacı'nın pek çok unvanı vardır: doktor, profesör, başkan, yönetim kurulu başkanı, "Hocabey" ve diğerleri. Burns der ki: "Sikkenin kalıbından başka nedir ki unvan? İnsandır her şeye rağmen altın olan!"

İhsan, altın gibi bir insandır, hem de yirmi dört ayar altın...

Giuseppe Benagiano, Uluslararası Jinekoloji ve Kadın Doğum Federasyonu Eski Genel Sekreteri

İhsan Doğramacı, modern Türkiye'nin kurucusu ve ülke tarihinin en büyük devrimcisi olan Mustafa Kemal Atatürk'ün demir iradesiyle donanmış bir "devrimci"dir. Atatürk, dünya çapında bir reform başlatarak, çökmekte olan Osmanlı İmparatorluğu'ndan çağdaş ve güçlü bir cumhuriyet inşa etmek gibi çetin bir görevi üstlenmişti. Doğramacı, bu görevi devralarak Türklerin Atası tarafından başlatılan reformu, yükseköğretimde, özellikle de tıp eğitiminde sürdürmüş ve başarıya ulaştırmıştır.

Arne Olav Brundtland, İhsan Doğramacı Uluslararası İlişkiler Alanında Barış Ödülü'nün İlk Sahibi

İhsan Doğramacı, hem bir fikir adamı hem de bir eylem adamıdır. Yalnızca Türkiye'nin değil tüm dünyanın böyle insanlara ihtiyacı vardır. Bugün dünyayı en çok uğraştıran konulardan biri uygarlıklar arası anlamlı iletişim kurma sorunudur. Dr. Doğramacı, bu konuda da ön saflarda yer almaktadır. Çok yönlü düşünme ve muhakeme yeteneği, sağduyu, kararlılık: Bunların hepsi, herkeste kolay kolay bulunmayan meziyetlerdir.

Dr. İhsan Doğramacı'nın, konumunu ve imkânlarını gerçek değişimler yaratmak için kullanmış olmasından dolayı pek çok insan ona haklı olarak şükran duymaktadır.

Mamdouh Gabr, Emekli Pediatri Profesörü, Kahire Üniversitesi, Mısır

Profesör Doğramacı'nın herkesi kendine hayran bırakan büyüleyici bir kişiliğı vardır. Her meseleyi çıkar gözetmeden, açık ve yapıcı bir yöntemle ele almaya dikkat eden Doğramacı, bilgeliğı ve ikna yeteneğı gibi özellikleriyle dünya çapında dostluklar kurabilmiştir.

Profesör Doğramacı, zamanını, bilgisini ve zenginliğini insanlığın yararına sunmaya gönülden istekli, büyük bir hayırseverdir. Kişisel servetini iki üniversite kurma yolunda sarf etmiştir: Hacettepe ve Bilkent. Onun olağanüstü yetenekleri ve azmi sayesinde, Bilkent Üniversitesi, dünya sıralamasında üst basamaklarda yer alan ve uluslararası düzeyde tanınan bir üniversite hâline gelmiştir. Bilkent'te çeşitli alanlardaki yetenekli öğrencilere yüzlerce burs sağlanmaktadır.

Talât S. Halman, Bilkent Üniversitesi İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi Dekanı

Profesör İhsan Doğramacı, bize dünyada kalıcı barışın ve mutluluğun yolunu açacak olan çocuklar için nitelikli yaşam konusundaki çağdaş aydınlanmamızın öncüsü ve yaşam boyu kahramanı sayılır. Kendisi, bu amaçla bir “Pediatri Cumhuriyeti” kurmuştur. Onun muhteşem örneğı takip edilir ve yararlı çalışmaları devam ettirilirse, yeryüzü en sonunda bir “Çocuk Cumhuriyeti” hâline gelebilir.

Donald J. Johnston, OECD Eski Genel Sekreteri

Gerçekten de olağanüstü bir Türk! Bu cümle, İhsan Doğramacı'nın yaşam öyküsünün özeti gibidir. O, rahatlıkla şöyle de tanımlanabilir: “Olağanüstü bir kişi”, “olağanüstü bir insanoğlu”, hatta belki “İhsan Doğramacı: eşi benzeri olmayan”.

Halfdan Mahler, Dünya Sağlık Örgütü Emekli Genel Direktörü

Dünya Sağlık Örgütü, insan enerjisi işiyle uğraşır. İnsan enerjisine pek çok değişik açıdan bakılabilir. Bunlardan birkaçını benim için bir dost, bir meslektaş, bir önder olan İhsan vasıtasıyla örneklemek isterim.

Bence enerjinin bir kısmı kesinlikle bilgi enerjisidir ve İhsan, bir keresinde şu dizeleri yazmış bir şair arkadaşımın hiç de aynı fikirde olmadığını göstermiştir:

“Hiç yapacak yok bir şey, diyerek ehli-vukuf kişi,
Oturduğu koltuktan olmuştur keyif ehli”

Dünya Sağlık Örgütü'nde her zaman neden yapılacak bir şey olmadığını bildiren çok sayıda ehli-vukuf bulunmuştur. Buna karşın, bir şeyler yapacak cesareti gösterenler de olmuştur, tıpkı senin gibi, İhsan. Çünkü bence sen, hayatın boyunca, her zaman, yapılacak bir şey olmadığını değil, mutlaka bir şeyler yapılması gerektiğini gösterdin.

Sir Horace Phillips, İngiltere'nin Eski Ankara Büyükelçisi, müteveffa

Her zaman insancılığını korumayı başaran Doğramacı'nın önüne çıkan pek çok engeller ve terslikler onu gücendirecek yerde olgunlaştırdı. Hacettepe Hastanesi açılana kadar hastalarını muayenehanesinde görüyordu; para için değil, insanlara yardım eli uzatmak için. Cömertliğı ve duyarlılığı herkes tarafından bilinirdi. Onun bu özelliğinden çoğunlukla kendi çocukları hastalandığında yararlanmış olan meslektaşları da bunu doğrularlar. Doğramacı, onları yalnızca ücretsiz muayene etmekle kalmaz, gerekirse yurtdışında tedavi masraflarını da karşılardı.

Jane Schaller, Uluslararası Pediatri Kurumu Genel Direktörü

Dünyayı böylesine değiştirmek için yalnızca bir kişinin yaptıkları beni çok etkilemiştir.

Tomris Türmen, Dünya Sağlık Örgütü Genel Müdürü Eski Özel Danışmanı

Kurduğu hayalleri gerçekleştirmek gibi ender bir niteliğe sahip, sıradışı bir birey olan İhsan Doğramacı'yı tanımlamaya kalkışmak çok zor bir iş. Ben, Doğramacı'yla yakından çalışma ayrıcalığına sahip olmuş, böylece onun ulusal ve uluslararası bilimsel arenalarda, sağlık ve eğitim sektörlerinde sergilediği önderlik niteliklerine tanıklık etmiş kişilerden biriyim.

Doğramacı, insanı cezbeden karizması ve farklı toplulukları bir araya getiren ikna gücüyle, herkesi zorlu görevlerin içinde yer almaya teşvik eder. Bunu da çocukların, ailelerin ve içinde bulunduğu toplumun sağlık ve refahını geliştirmek amacıyla yapar. İş büyüyüp geliştikçe, hayal can bulup gerçeğe dönüştükçe, Profesör Doğramacı ortadan kaybolur! O, başka bir büyük fikri gerçekleştirmek üzere, daha büyük ekipler gerektiren diğer girişimlerine çoktan başlamıştır bile. Sayın Ayser Doğramacı dışında, onun bu doludizgin hızına böylesine bir zarafetle yetişebilen hiç kimse tanımıyorum.

Abdullah Gül, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

Profesör Doğramacı tüm hayatını ve aile varlığını gelecek kuşaklara, gençlerin eğitim ve yükseköğrenim imkânlarının daha da geliştirilmesine adanmış eşsiz bir şahsiyettir.

Süleyman Demirel, Türkiye Cumhuriyeti 9. Cumhurbaşkanı

Arkadaşlarımla ben karar verdik ki, bu genç profesör, dünyaca tanınmış hekim, her şeyi biliyor, lisan biliyor, dünyayı biliyor, bizim başbakanımız olmalıydı. Kendisine iki tane doktor arkadaşımı gönderdim, teklifle gittiler. Ertesi gün Doğramacı yoktu Ankara'da. Kaybolmuştu. Böyle bir teklifi kabul edemezdi, etmedi. Çünkü onun bütün hevesi mesleğinin, yani tıbbın nimetlerinden, bu ülke vatandaşlarının daha çok yararlanması idi. Bir de bu ülkenin gençleri daha çok eğitim alabilmeli idi, daha iyi eğitim alabilmeli idi. O, onun adamı idi. O genç yaşında, kimsenin reddedemeyeceği başbakanlık görevini reddetti.

Ben kendisini daima bir abide adam olarak görmüşümdür. Kendisi bizzat heykeldir. Canlı heykeldir. O genç yaşında kimsenin reddedemeyeceği bir başbakanlık görevini reddetti.

Vecdi Gönül, Millî Savunma Bakanı

Hocabey bir ilkler insanıdır. Hocabey'in en büyük avantajı herkese yardımcı olması, bunu yaparken ne siyasi düşünce, ne sosyal sınıf, ne de bir parti veya makam, mevki endişesi taşınamasıdır.

Rahmi Koç, Koç Holding Onursal Başkanı

Bir defa İhsan Bey'e itimat ederlerdi. Bilirlerdi ki, İhsan Bey özü sözü dümdüz bir adamdır. Memlekete hizmet ettiğini bilirlerdi. Bir şeyler yapmak için çabaladığını görürlerdi.

İsmet Sezgin, Parlamenter

Hoca, bütün bunların ötesinde, ilimde, bilimde, eğitimde, üniversitel öğretimde yaptığı hizmetlerde, bütün bunların ötesinde, bir dost bir insan, bir vefalı insan.

Yani, bir daha bir Hocabey'in gelebileceğini sanmıyorum. Yani, eskilerin bir deyişi vardır hani, nesli tükenmiş insanlardan, o nesli tükenmişin de ötesinde. Çünkü böyle bir nesil yok, Hocabey gibi bir nesil yok. Bunlar çok ender insanlar. Bunlar tarihin, zaruretlerin getirdiği birtakım insanlar, hizmet için yaratılmışlar, hizmet için gelmişler. Öyle ki, bu hizmet içinde her şeyini feda ederek bütün varlığını, olanaklarını, kaynaklarını, inandığı bir dava uğruna seferber ederek, bu işe koyulmuşlar ki eli öpülecek bir davranış bu.

Prof. Dr. Halil İncalcık, Bilkent Üniversitesi

Ben diyorum ki, Sayın İhsan Doğramacı'nın bu vakıf üniversiteler yolunu açması sureti ile Türkiye'nin kalkınma, gelişme tarihinde hakikaten çok önemli bir hizmet yapmıştır. Belki bugünkü Türkiye'nin dünyayı da şaşırtan büyüme, gelişme hamlesinde ilk adım Bilkent Üniversitesi ile, bu vakıf üniversitesi ile açılmıştır.

Prof. Dr. İlker Baybars, Carnegie Mellon Üniversitesi

Gerçekçi bir açıdan bakarsak, bu üniversitenin yirmi senede bu düzeye geleceğini ben şahsen tahayyül edemiyordum, ama belli ki Hoca ediyordu ve de onun tecrübesi vardı; daha önce Hacettepe Üniversitesi'ni kurmuştu. Yani, bu vizyon meselesi, azim meselesi ve de değer meselesi. Hoca, mali imkânları iyi olan fakat hiçbir şeyi başarmak için sadece paranın yeterli olmadığını çok iyi bilen bir insan.

İdil Biret, Devlet Sanatçısı

Bir lisanı o kadar iyi konuşabilmek, o kadar iyi aksanla konuşabilmek ancak çok iyi bir kulak olduğunu gösterir. Herhâlde kendisi bir enstrüman çalsaydı fevkalade bir virtüöz olurdu, ondan eminim.

Ayten Gökçer, Devlet Sanatçısı

Hep Hoca başlatır, büyük reformlar Hoca'da başlar. Diğer akıllı olan üniversiteler de bunları alırlar ve aynı şekilde uygularlar; ama hep başlatan Hoca'dır. Doğramacı ne yapsa her şeyin en iyisini yapan insandır Türkiye'de. Müzikte de en iyisini yapmıştır. Bugün konser salonu dünyadaki ilk üç konser salonundan biridir akustik açısından. En önemli kişileri getirmiştir ve burada o akustiği temin etmiştir.

Gülsin Onay, Devlet Sanatçısı

Gerçekten Atatürk'ten sonra ülkemizde müzik yaşantımıza bu kadar büyük hizmetleri olan, belki de Sayın Hocamız İhsan Doğramacı'dır. Ne mutlu bize, Türkiye'de böyle bir varlığımız var ve yaptığı eserler bizi zenginleştirdi, bize bambaşka dünyalar verdi.

hocabey'i uğurlarken...

25 Şubat 2010 Perşembe günü aramızdan ayrılan Bilkent Üniversitesi'nin Kurucusu ve Mütevelli Heyeti Başkanı Prof. Dr. İhsan Doğramacı için 27 Şubat'ta Bilkent ve Hacettepe üniversitelerinde, 28 Şubat'ta ise Yükseköğretim Kurulu'nda anma törenleri düzenlendi.

Hacettepe Üniversitesi'ndeki törenin konuşmacıları Rektör Prof. Dr. Uğur Erdener, Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Hasan Kazdağlı, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Gülsev Kale, Hocabey'in çalışma arkadaşı Prof. Dr. Şinasi Özsoylu ve Prof. Dr. Ali Doğramacı'ydı. Tören, Hacettepe Senfoni Orkestrası'nın Vivaldi (Dört Mevsim - Yaz) yorumuyla son buldu.

Üniversitemizin Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Konser Salonu'ndaki törenin açılış konuşmasını Prof. Talât S. Halman gerçekleştirdi. Prof. Halman'dan sonra söz alan Prof. Dr. Ali Doğramacı, babasının

kaybından duyduğu üzüntüyü dile getirdi, Hocabey'in eserlerini gelecek nesillere taşımanın önemini vurguladı. Devlet Sanatçısı Gülsin Onay, Hocabey'in vasiyeti doğrultusunda Chopin'den Polonez, La bemol majör, Op.53 adlı piyano eserini icra etti.

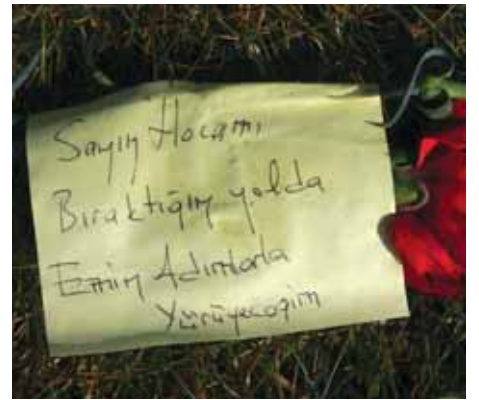
Yükseköğretim Kurulu'ndaki törende ise Milli Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu ve kurulun başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan birer konuşma yaptı.

28 Şubat'ta Kocatepe Camii'nde düzenlenen cenaze töreninde Hocabey'i son yolculuğuna binlerce seveni uğurladı. Törene; Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, TBMM Başkanı Mehmet Ali Şahin, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ, Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanı Deniz Baykal, 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç,

bakanlar, siyasi parti liderleri, bürokratlar, bilim, sanat ve iş dünyasından isimler, Hocabey'in öğrencileri, çalışma arkadaşları, Bilkent Üniversitesi öğrencileri, mezunları, çalışanları ve vatandaşlar katıldı. Hocabey'in naaşı, babasının anısına yaptırdığı Doğramacıade Ali Paşa Camii'nde, cami bahçesinde yer alan anıt mezara defnedildi.

Hocabey'in doğumunun 95. yıldönümü olan 3 Nisan 2010 tarihinde, Mütevelli Heyeti'nin önerisi ve Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin onayıyla İhsan Doğramacı Bulvarı'nın açılışı yapıldı. Bilkent Köprüsü girişinden başlayan bulvar, Bilkent-3 konutlarına uzanıyor. Aynı gün, Bilkent Senfoni Orkestrası (BSO), Hocabey anısına bir konser verdi. Gülsin Onay ve Francesco Libetta, Şef Klaus Weise yönetiminde Mozart'ın "KV.365, Mi bemol majör İki Piyano Konçertosu"nu, BSO ise Çaykovski'nin "Pathétique" başlıklı "Op.74, Si minör 6. Senfonisi"ni seslendirdi.

10 Dâhi

Talât S. Halman

İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi Dekanı
Prof. Talât S. Halman'ın 27 Şubat 2010 günü
Bilkent Üniversitesi'nde gerçekleştirilen anma
töreninde yaptığı konuşmadır.

25 Şubat 2010 Perşembe sabahı 10 dâhi
birden sonsuzluğa göç etti. O 10 dâhinin adı,
İhsan Doğramacı'ydı.

Birinci Dâhi: Pediatriğin Piri idi.

Bazı bilimler tek bir bilginin adıyla özdeşir.
Ülkemizde pediatri ile Doğramacı eş anlamlıdır.
Tüm bir alanı yeni baştan yarattı bizde Hocabey.

İkinci Dâhi: Dillere Destan Bir Çocuk Doktoruydu.

On yıllarca sayısız yavruyu tedavi etti,
hayata kavuşturdu ve ülkede, tüm dünyada
durup dinlenmek bilmez çabalarla çocuk
sağlığına hizmet etti. Türkiye'de 1950'de
doğan her bin çocuğun 300'ü bir yaşına
varmadan ölüyordu. 2010'da bu sayı 20'ye
düşmüş olacak. Bu başarıda İhsan

Doğramacı'nın payı muazzam olmuştur.
O gönlü yüce insan biliyordu ki "Uygar
toplum, çocuk sevgisiyle doğar ve yaşar."
Onun için ülkemizde "Çocuk Cumhuriyeti"
yaratmaya adanmıştı kendisini. Çocuk
Cumhuriyeti payidar olacaktır. Çocukların
Türkiye'si mutlu yarınlara yaşayacak.

Üçüncü Dâhi: Tıp Eğitiminde Devrimciydi.

Yarım yüzyıl önce kurduğu Hacettepe
Hastanesi ve Üniversitesi ile Doğramacı,
Türkiye'mizde tıbbi ihya etti, geleceğe taşıdı,
dünya için imrenilecek bir model yaptı.
1966'da İngiliz Kraliyet Tıp Eğitimi
Komisyonu'nun Başkanı, Londra
Üniversitesi'nin yöneticisi Sir Brian Windeyer
diyordu ki: "İngiltere'de uygulamak
istediğimiz eğitim sistemi, Hacettepe'dekinin
aynı olacaktır." Bugün, ülkemizde tıp eğitimi
en yüksek uluslararası düzeydeyse bunun
öncülüğünü İhsan Doğramacı yapmıştır.

Bir Danimarka gazetesi şöyle yazmıştı:
"Biz, iktisat profesörümüz Jan Tinbergen'i
Türk ekonomisini düzeltmesi için
Türkiye'ye gönderdik. Onlar tıp eğitimimizi
düzeltmemiz için bize İhsan Doğramacı'yı
gönderdi."

Dördüncü Dâhi: Üniversite Yaratıcısıydı.

Kendi kaynaklarıyla iki örnek üniversite
yaratmayı başarmak başka kimseye nasip
olmuş mudur? Hacettepe'den sonra Bilkent'i
Türkiye'ye armağan etti, güçlü bir vizyonla,
bir bilimsel mükemmellik merkezi olsun diye.
Anadolu'da birçok yeni üniversite ve tıp
fakültesi kurulmasını sağladı. Vehbi Koç ve
Sakıp Sabancı gibi iki dostunu yıllarca dil
dökerek ikna etti. Sonuç: İşte Koç Üniversitesi,
işte Sabancı Üniversitesi. Ama Doğramacı,
kendi üniversitesine kendi adını koymamıştı,
Bilkent adını seçmişti. Şimdi, 26 yıl sonra,
onun hatırasına İhsan Doğramacı Bilkent
Üniversitesi doğuyor.

O, YÖK'ü kurmadan önce, Türkiye'de
19 üniversite vardı. 30 yıl sonra 139
üniversitemiz var. 1980'de yükseköğrenim
yaşındaki 4 milyon gencimizden sadece yüzde
6,3'ü üniversiteye gidiyordu, şimdi o
yaşakilerin yüzde 38,2'si üniversitede.
Bilimsel yayınlarda dünyada 45'inci
sıradaydık, bugün 18'inciyiz.

Doğramacı; ilkokullar, liseler, uluslararası
okullar, özel laboratuvar liseleri ve Bilkent
Erzurum'u kurdu.

Beşinci Dâhi: İş Sihirbazıydı.

Azimle, hayal gücüyle, uygulama hünleriyle Doğramacı, sağlık ve eğitim hizmetlerinin finansmanını sağlamak ve sağlamlaştırmak için ticaret ve sanayi kurumlarını yoktan var etti. Bu hekim, bu bilgin, bu eğitim önderi, bu sağlık havarisi, şirketler kurdu, iş alanları geliştirdi, TEPE Holding'i yarattı, hepsinin kârını hayır ve eğitim işlerine aktardı.

Vehbi Koç'un gözü korkmuştu âdeta: "Doğramacı iyi ki sağlığa, eğitime merak sarmış da bize rakip olmamış," demişti, "rakibimiz olsaydı hâlimiz harap olurdu."

Altıncı Dâhi: Bir Hayırseverlik Anıtıydı.

Muhtaç kişilere, yararlı kurumlara, güçlü ideallere maddi manevi desteğini onun kadar cömertçe sağlayarak ulusuna ve dünyaya yardım etmiş şahsiyet pek az olmuştur. Varlığının tümünü ülkemizin bilim, sağlık ve eğitim alanında ilerlemesi amacına vakfetti.

11 tane büyük vakıf kurdu. Bunların en yenisi, doğum yeri olan Erbil içindir. Kuzey Irak'ta yıllar boyunca düzinelerle Türk okulu açan Doğramacı'nın oradaki yeni yükseköğretim kurumu, son haftalarda eğitim vermeye başladı.

Doğramacı'nın vakıflarının bazıları ulusal, bazıları uluslararası. Çocuklar için, sağlık için, eğitim için, barış için...

Bir Hizmet Anıtıydı Doğramacı. Memleketine, dünyaya, milletine, insanlığa hizmet... Siyasal iktidarda gözü yoktu. "Benim iki mesleğim var," diyordu, "biri sağlık, biri eğitim. Ben hep bu ikisine hizmette bulunacağım." Herhalde bizde ve tüm dünyada Doğramacı tek kişidir ki kendisine değişik dönemlerde Dışişleri Bakanlığı ve Başbakanlık önerildiği (hatta kabul etmesi için baskı da yapıldığı) hâlde her birini kesin olarak reddetmiş olsun.

Yedinci Dâhi: Bir Dünya Şahsiyeti.

31 yaşında Dünya Sağlık Örgütü'nün anayasasını Türkiye Cumhuriyeti adına imzalayan doktor, UNICEF'in on yıllarca Yönetim Kurulu Üyesi, iki dönem başkanı, âdeta UNICEF'in sembolü, ta kendisi; Dünya Sağlık Örgütü Yönetim Kurulu Üyesi, Uluslararası Pediatri Kurumu'nun, Uluslararası Çocuk Merkezi'nin, Uluslararası Yükseköğretim Konferansı'nın on yıllarca başkanı... 5 kıtadan bilim akademisi ve derneklerinin onursal üyesi, onursal doktoralar, devlet nişanları ve madalyaları... Uluslararası barış uğrunda çalışacak Kültürler Meclisi'ni (Parliament of Cultures) de kurdu, Ürdün Prensi El Hassan bin Talal ile birlikte. Onun kadar dünya barışına kendini adanmış ve görkemli hizmetler yapmış olan insanımız pek azdır.

Türkiye'miz, Doğramacı'ya en büyük ödülleri verdi. Dünya da bildi onun olağanüstü değerlerini. Birleşmiş Milletler'in eski Genel Sekreteri Kofi Annan dedi ki: "Prof. Doğramacı, Birleşmiş Milletler'in her ülkede bulmayı dilediği örnek bir dünya vatandaşıdır."

Rahmetli Doğramacı, her idealinde üstün başarı kazanmış ender şahsiyetlerden biriydi. Herhalde, tüm Türkler arasında onun kadar uluslararası ödül, nişan ve armağan hiç kimse almamıştır.

Nobel Barış Armağanı İhsan Doğramacı'nın doğal hakkıydı. Ne yazık ki gerçekleşmedi. Nobel için kayıptır bu. Doğramacı'ya ödül, Nobel için bir onur olurdu.

Sekizinci Dâhi: Bir Müzik ve Sanat Perisiydi.

Bilkent Senfoni Orkestrası onun görkemli eserlerinden biridir. Düzenlediği yurtdışı etkinliklerde de dinletiler olurdu. Konutundaki ziyafetlerde, özel resitaller, oda müziği ve küçük orkestra konserleri

eksik olmazdı. Müze olarak tasarlanan o güzel konutta, Picasso'lar, Miro'lar, Türk sanatlarının nefis örnekleri var.

Doğramacı, bir maestroydu, müziği ve sanatları her vesile ile ihya etmeye gayret eden, gerçek bir sanat hamisi.

Dokuzuncu Dâhi: Bir "Örnek Kent" Mimarıydı.

İhsan Doğramacı Türkiye için bir "örnek kent" yarattı. Otuz yıl önce dağ başı olan yerde onun vizyonu ile dört başı mamur bir kent doğdu. Bilkent; tertemiz, düzenli, güvenli, kullanışlı, ferah, rahat bir uygarlık odağı. Doğramacı kent mimarı olarak da anılacak.

Onuncu Dâhi: Bir "Örnek Aile Babası" idi.

Onun kadar çalışan, kuran, yaratan insanların hayatı öyle doludur, öyle yorucudur ki bazılarının ailesi olmaz bile, bazıları çocukluğunu ihmal eder. Doğramacı, bu bakımdan da müstesna bir

dâhiydi. Kendini topluma ve insanlığa hasrettiği gibi, ailesine de adadı. Hayat arkadaşı, melekler meleği, üstün insan Ayser Hanımefendi... Kızı Şermin Hanımefendi; büyük oğlu, Bilkent'in harika Rektörü Prof. Dr. Ali Doğramacı; küçük oğlu, Paris'te okul kurup yöneten Osman Doğramacı; kız kardeşleri Prof. Dr. Emel Doğramacı ve Fahriye Doğramacı, her biri mükemmel birer insan olan torunları, değerli torun çocukları. Muhteşem bir aile.

Doğramacı ailesinin derin yası, bizlerin, kurduğu üniversitelerin, desteklediği kuruluşların, Türkiye'deki hayranlarının dünyanın dört bucağındaki dostlarının, çocukların ve gençlerin, değerbilir insanların matemidir.

Ve yarın Hocabey, babası merhum Doğramacızade Ali Paşa adına yaptırdığı, tüm insanlara açık o hümanist, modern camide ebedi istirahat yerini alacak.

Bir çınar devrildi derler. İhsan Doğramacı, bir ormandı. Orman devrilmez. Hem o, cennetteki efsanevi Tuba ağacı gibiydi. Kur'an-ı Kerim'deki o ihtişamlı ağacın gür dalları her eve girer, güzelim çiçekleri, olgun meyveleri vardır. Ondadır her türlü çiçek, her türlü meyve. Tuba bereket getirir, lezzet getirir. Cennet ağacıdır o. Aydınlığın güzelliklerin, iyiliklerin cömert simgesi. İhsan Doğramacı, Tuba ağaçlarının ormanıydı.

Bazı dâhiler, rüzgâr gibi, eser gider. Bazı dâhiler, eser bırakarak yaşar.

25 Şubat sabahı, 10 dâhi birden öldü. Her birinin adı, İhsan Doğramacı. Her birinden ölümsüz eserler kaldı. 10 dâhinin gönlünde çocuklar, aklında gençler, ruhunda barış dünyası vardı.

Ne mutlu cennete ki İhsan Doğramacı adlı 10 dâhi oraya yeni eserler, yeni güzellikler, iyilikler armağan edecektir.

